

جوزيبي فانفوني : مفاهيم و تاريخ و لغات

GIUSEPPE FANFONI :
CODICI, ITINERARI, LINGUAGGI

Più di un decennio è trascorso da quando questo Istituto ha ospitato una mostra di Giuseppe Fanfoni.

Sono lieta che ci sia data oggi l'occasione di rinnovare, sotto diversa angolatura, l'esperienza del 1998, dando spazio ad una antologia della creatività e della varia e lunga operosità dell'Autore.

La sua ininterrotta attività artistica risale infatti all'età giovanile, prima ancora degli studi artistici iniziati presso il liceo artistico di Roma e proseguiti nella Facoltà di Architettura di Roma. Ed essa fu subito affiancata, sia per necessità che per interessi e capacità, a quella di disegnatore, rilevatore e restauratore.

Esperto di restauro all'Università di Roma "La Sapienza" e successivamente Professore di Progettazione nell'Istituto Statale d'Arte di Roma, Giuseppe Fanfoni in Egitto è stato docente di metodologie e tecniche di restauro all'Università del Cairo e, come promotore del Cantiere Scuola per il Restauro e l'Archeologia in Helmhah, è spesso identificato in Egitto con lo splendido Complesso architettonico dei dervisci mevlevi, monumento sito ai piedi della Cittadella, il cui restauro egli ha diretto per anni e finalmente in parte realizzato ed inaugurato recentemente. Un lavoro ed una organizzazione che, con particolare ammirazione, l'allora Ministro dell'Università e della Ricerca Scientifica Antonio Ruberti, già Rettore dell'Università di Roma la Sapienza", in visita nel 1991 alla sama'khana appena restaurata, definì con emozione all'ANSA " *una perla di dedizione di un singolo e di un gruppo, per realizzare risultati non effimeri, destinati a restare* "

Ma tutta questa appassionata attività di recupero e di rispetto dell'arte del passato affonda le sue radici in un sentimento artistico più vasto, del quale le opere qui presentate sono documento. Mi auguro dunque che questa mostra valga ad ampliare l'orizzonte di apprezzamento delle attività di Giuseppe Fanfoni, che ne valorizzi non solo la vastità e la varietà dell'opera, ma anche la costante riflessione storica e teorica che l'accompagna: l'attrazione per il passato remoto e la consapevolezza dello straordinario lascito del XX secolo, il presentire un futuro incerto ma attraente per i cambiamenti epocali che promette. Pittura, scultura, arredamento, architettura, restauro, sistemazione urbanistica, progettazione edilizia, sperimentazione materica, design di oggetti, e sostegno a missioni archeologiche, hanno visto il Nostro per anni lanciato sul terreno di un impegno ininterrotto ed intensamente vissuto nei campi più svariati, ma- vorrei annotare- sempre sotto il segno dell'arte. E' stato detto che il

لقد مر أكثر من عشر سنوات على استضافة المعهد لأول معرض لجوزيبي فانفوني.

وانه ليسعدني ان يكون اليوم هو تجديد بأشكال متعددة لخبرة عام 1998، معطييين المساحة لمختارات من الإبداع والعمل المتنوع والطويل للفنان.

إن النشاط الفني المتواصل يعود لفترة شبابه، حتى قبل دراساته الفنية التي بدأت في الثانوى الفني بروما ثم أتبعها بدراسته بكلية الهندسة بروما، والتي سرعان ما اتبعها، سواء بالنسبة لإحتياجه لها أو لشغفه بها أو لقدرته على ممارستها، بعمله كمصمم و ناقد أثرى و مرمم.

هو خبير الترميم بجامعة روما لا سابينا، ثم أستاذ للمشروعات بالمعهد القومى للفنون بروما، أما عن جوزيبي فانفوني فى مصر ، فلقد كان أستاذاً لتقنيات الترميم بجامعة القاهرة ومؤسس مركز الترميم والآثار بالحلمية ولقد تم ربطه فى مصر بذلك الأثر المعمارى الرائع والذائع الصيت الخاص بالدرابيش والواقع اسفل القلعة، والذي أدار فانفوني ترميمه لعدة سنوات وأخيراً تحقق الحلم وتم إفتتاحه منذ عهد قريب.

إنه عمل وتنظيم رائع وهو ما أثار إعجاب " أنطونيو روبرتى" ، وزير التعليم العالى السابق و رئيس جامعة روما لاسابينا الحالى، وذلك اثناء زيارته للسماع خانة عام 1991 حيث ظهر ذلك فى تصريحاته لوكالة الأنباء الإيطالية حيث قال: "إنه ثمرة مجهود وتفانى فى العمل لشخص ومجموعة، لتحقيق نتائج ليست وقتية وزائلة، بل نتائج خلقت لتبقى!"

ولكن كل ذلك النشاط المهني الذى يحترم ويحافظ على الفن القديم يتأصل فى إحساس فنى واسع، تشهد عليه كل تلك الأعمال المعروضة هنا اليوم.

أتمنى أن يوسع ذلك المعرض أفق التقدير لنشاط جوزيبي فانفوني، الذى أقدره ليس لضخامة وتنوع الأعمال، ولكن أيضاً لتلك الرؤية التاريخية والنظرية التى تصاحبها: الإنجذاب للماضى البعيد والوعى بالتراث الثرى الذى تركه لنا القرن العشرين، والإحساس بالمستقبل الغير واضح المعالم ولكنه جذاب بسبب كل تلك التغيرات العصرية التى يرهص بها.

التصوير الزيتى و النحت و الديكور والفن المعمارى و الترميم و الهندسة المدنية والإنشاءات والتجارب المادية والتصميم وتدعيم البعثات الأثرية ، كل هذا يشهد على تلك الأعوام الطويلة التى قضاها فانفوني فى عمل دؤوب ومتواصل فى مجالات متعددة ومختلفة ولكن يجمعها خيط واحد وهو " الفن".

لقد قيل أن "الفن تعبير عن ذكاء الإنسان"، وحسب تلك المقولة فإن فانفوني إن كان يعبر فى عمله عن تعدد المعانى والقيم الثقافية، سواء

fare arte è espressione dell'intelligenza dell'uomo. In questa ottica, se è vero che Giuseppe Fanfoni esprime nel suo operare una pluralità di significati e valenze culturali, sia che sperimenti tecniche e materiali nuovi, sia che si affidi alla memoria ed alla tradizione, non c'è ambito del suo operare che non sia toccato da un afflato di ispirazione artistica. Il rigore progettuale, la perpetua cartesiana verifica delle procedure, la sorprendente agilità nel passare dalla discettazione storica e teorica alla destrezza manuale, dalla fase astratta alla concretezza del fare, tutto ciò si sussume nel Nostro al potere dell'immaginazione, ad uno sguardo "altro".

Patrizia Raveggi

كانت تجريب تقني ومواد جديدة، أو سواء كانت تنتمي إلى التاريخ والتقاليد، إلا أنه ليس هناك مجال من تلك المجالات إلا و اتسم بنفحة من الوحي الفني.

إن دقة التخطيط والأسلوب الديكارتى فى التحقق من الإجراءات وتلك الرشاقة فى العبور من مرحلة المجادلات التاريخية و النظرية إلى المهارات اليدوية، ومن المرحلة التجريدية إلى المرحلة الواقعية، كل هذا قد أوصل فانفونى إلى قوة التخيل والتصوير وجعل الجميع ينظرون له نظرة خاصة.

باتريزيا رافيدجى

Presentation

GIUSEPPE FANFONI: CODES, ITINERARIES, IDIOMS

More than a decade has passed since the Italian Institute of Culture has given hospitality to the last Giuseppe Fanfoni's exhibition.

I am very proud to have the chance to renew the experience of 1998, giving space to an anthology of the author's creativity and of his long and varying zeal.

His uninterrupted artistic activity dates back to his youth, long before his artistic studies at the secondary Art School of Rome began. He then carried them on at the Faculty of Architecture in Rome, while continuing his drawings, designs and restoration skills, which remained his passion.

Giuseppe Fanfoni has been working as an expert of restoration for the University of Rome "La Sapienza" and afterwards as a professor of Design in the professional school of arts "Istituto Statale d'Arte" in Rome. He has also been working as a professor of Methodology and Restoration Technique for Cairo University, here in Egypt, and as a promoter of the "Cantiere Scuola per il Restauro e L'archeologia" in Helmhah, a worksite school for restoration and archaeology situated in the wonderful architectural complex of Mevlevi Dervishes, a monument at the feet of the Citadel which has been restored thanks to his direction and dedication; this site is now reopened to the public.

In 1991, the then-minister of University and Scientific Research Antonio Ruberti - who had also been chancellor for the University of Rome "La Sapienza"- visited the just restored Sama'khana and defined Fanfoni's work and organization as "a pearl of dedication of a single and a group for reaching results fated to last forever."

All this passionate activity of restoration and respect for the art of time gone by is deeply rooted in a vaster artistic feeling, which is well represented by his exhibition *objets d'art*.

I truly hope that this art exhibition will enlarge the appreciation for Giuseppe Fanfoni's activity, while also highlighting not only the vastness and the variety of his work but also of its historical and theoretical reflection: his appreciation for the ancient past and the consciousness of the extraordinary heritage of XX century, a feeling of an uncertain but attractive future that promises surprising challenges.

Painting, sculpture, interior decoration, architecture, restoration, city planning, building construction, design, and support to archaeological missions. Our artist has been engaged to all these different fields with a passionate and continuous commitment, which has always bore the name of art.

It has been said that creating art is an expression of human intelligence. Given if this point of view is indeed correct, than Giuseppe Fanfoni expresses in his work a plurality of significant and cultural values, by testing new techniques and materials, using tradition and history, then we can say that each piece of his art has been touched by inspiration.

In our Artist we can only admire in awe as we find scrutinises planning, perpetual and Cartesian control on procedures, surprising capability in passing from a historical and theoretical dissertation to manual skill, from an abstract phase to concreteness.

Patrizia Raveggi